

ИЗВОД ИЗ СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „АДА ЦИГАНЛИЈА“

У складу са чланом 42. став 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21), Министарство заштите животне средине објављује извод из студије заштите на основу кога ће заинтересована јавност моћи да идентификује у простору дефинисане границе и режим заштите природног подручја III (треће) категорије, Предео изузетних одлика „Ада Циганлија”.

Предео изузетних одлика „Ада Циганлија” обухвата полуострво Ада Циганлија на реци Сави, на питезу 10-4 km од ушћа Саве у Дунав, као и Савско језеро и са њиме повезано таложно језеро, укључујући њихове обалне зоне. Акваторија заштићеног подручја је издуженог, благо закривљеног облика, пружа се правцем југозапад-северисток у дужини од 4 km.

ПИО „Ада Циганлија” налази се у оквиру територијалне јединице Град Београда, на подручју Градске општине Чукарица (КО Чукарица) и Градске општине Савски венац (КО Савски венац).

Заштићено подручје ПИО „Ада Циганлија”, са позицијом у самом језгру Града, има велики значај за очување дивље флоре, фауне и фунгије, као мозаичан комплекс остатака природних станишта и станишта блиских природним, са спонтано насталим рудералним стаништима, као и уређиваним површинама које се користе примарно за спорт и рекреацију. Део подручја чини највеће уређено отворено купалиште у Граду Београду и Републици Србији које лети, на дневном нивоу, поседује преко 100.000 купача и излетника. Упркос антропогеним утицајима и близини урбане градске зоне, подручје поседује значајне природне вредности, због којих се предлаже за заштиту. Истиче се разноврсност фунгије и специфична микocenоза шумског комплекса у средишњем делу острва, али и фауна инсеката, водоземаца, гмизаваца и птица.

Значајан аспект заштићеног подручја чини Савско језеро, плитко урбаном језеро алувијалног типа, настало преграђивањем десног рукавца реке Саве између речног острва Ада Циганлија и макишке обале. Савско језеро представља специфичан, полуотворени језерски екосистем, који услед филтрационе функције таложног језера поседује висок квалитет воде, што је потврђено хемијским и биолошким мониторингом, а одражено у диверзитету фауне риба. Вредност овог подручја за одређени вид рекреативног риболова у Београду такође треба истаћи у односу на остале природне вредности.

Основне природне вредности које су идентификоване на подручју Аде Циганлије су везане за водена и влажна станишта, укључујући плавне шуме врба и топола на Сави, хигрофилне шуме на брањеном, централном делу Аде Циганлије, Савско језеро и Аду Сафари. Влажна станишта представљају ретка и угрожена станишта, посебно у урбаним срединама, која на овом подручју подржавају велики број дивљих врста поседујући таква станишта. Специфичности ових влажних станишта на Ади Циганлији условиле су изразиту разноврсност фунгије на простору шумског комплекса у средишњем делу острва, али и разноврсне фауне риба, инсеката, водоземаца, гмизаваца и птица.

У границама овог подручја забележено је укупно 147 врста птица, од којих се за око 40 врста може одредити статус гнезларице или могуће гнезларице на подручју Аде Циганлије. Од укупног броја врста птица забележених на Ади Циганлији, 116 врста уживају статус строго заштићене дивље врсте у Републици Србији, док су 32 врсте препознате као значајне за Европску унију и налазе се на додатку I Директиве о птицама ЕУ. У том смислу, ово подручје је препознато као потенцијално подручје NATURA 2000 еколошке мреже Европске уније, тако што улази у састав потенцијалног SPA подручја „Ушће Саве у Дунав”.

На основу валоризације простора Аде Циганлије, а у складу са критеријумима утврђеним Правилником о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених

подручја („Службени гласник РС”, број 97/15), процењује се да простор испуњава услове за заштиту, посебно ценећи његову реткост, осетљивост, целовитост и естетику предела. Предео изузетних одлика „Ада Циганлија” валоризован је као заштићено подручје III (трпеће) категорије – заштићено подручје локалног значаја.

Укупна површина заштићеног подручја износи 471,48 ha (471 ha 48 a 40 m²). На заштићеном подручју утврђени су режими заштите II (другог) и III (трпећег) степена. Под режимом заштите II степена се налази један локалитет под називом „Гљиве Аде Циганлије”, којег чини шумски комплекс у централном делу острва површине 70,70 ha (70 ha 70 a 08 m²), што чини 15% укупне заштићене површине. Преостала површина заштићеног подручја ПИО „Ада Циганлија”, односно 400,78 ha (400 ha 78 a 32 m²), чини 85% укупне површине заштићеног подручја, налази се у режиму заштите III степена.

ГРАНИЦЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Почетна тачка описа границе Предела изузетних одлика „Ада Циганлија” налази се код Моста на Ади, на најјужнијој тачки добра, тремећи кат. парц. бр. 11650/1, 11650/129 и 11600/125, одакле наставља у правцу североистока спољном границом кат. парц. бр.: 11600/129, 11600/124, 11600/87, 11600/64, 11600/87, опет 11600/64, 11600/86, опет 11600/64, 11600/101, 11600/90, 11600/122, 11600/57, 11600/63, 11600/57, 11600/62 опет 11600/57, 11600/58, 11600/53, 11600/51, 11600/50, 11600/49, до међе кат. парц. бр. 11600/49 и 11600/119, одакле наставља у правцу севера спољном границом кат. парц. бр. 11600/49, 11601/28, 11601/27, 11601/31, до међа кат. парц. бр. 11601/31, 11601/30, одакле наставља у правцу североистока спољном границом кат. парц. бр. 13863/5, 13863/24, 13863/23, опет 13863/24, 13863/22, опет 13863/24, 13863/13, 1386/12, 13863/11, 13863/21, 13863/10, 13863/20, затим граница прелази у КО Савски венац, истим смером, спољном границом кат. парц. бр. 22610/1, 22610/2, до места где сече кат. парц. бр. 22610/1 у тачкама X=454897 Y=4960314 и X=454740 Y=4960421.

Граница мења правац ка западу од тачке са координатама X=454740 Y=4960421 и пресеца кат. парц. број 13864/2 у тачкама:

X	Y
449309	4957909
449312	4957912
449312	4957912
449320	4957918
449320	4957919
449549	4958112
449641	4958195
449682	4958233
449747	4958292
449834	4958425
450362	4959082
450431	4959156
450492	4959222
450708	4959454
450908	4959584
451136	4959692

X	Y
451310	4959737
451345	4959746
451359	4959750
451600	4959833
451615	4959838
451659	4959854
451932	4959965
451946	4959971
452206	4960077
452215	4960081
452356	4960138
452451	4960161
452461	4960163
452759	4960236
452768	4960238
452877	4960265

X	Y
453041	4960305
453051	4960307
453387	4960390
453400	4960393
453524	4960423
453683	4960423
453689	4960423
454043	4960422
454048	4960422
454386	4960422
454391	4960422
454708	4960421
454714	4960421
454739	4960421

до тачке са координатама X=454739 Y=4960421, одакле наставља ка југу спољном границом кат. парц. број 13864/2 до тачке са координатама X=449363 Y=4957836, одакле сече кат. парц. број 13864/2 у правцу југоистока у тачкама:

X	Y
449551	4957800
449551	4957800
449551	4957801
449550	4957801
449548	4957802
449548	4957802

X	Y
449545	4957804
449537	4957809
449534	4957811
449498	4957831
449497	4957833
449494	4957835

X	Y
449466	4957854
449463	4957856
449441	4957872
449403	4957854

Од тромеђе кат. парц. бр. 13864/2, 11649/6 и 11648/9 наставља у правцу југоистока спољном границом кат. парц. бр. 11648/9, 11648/3, 11648/6, 11600/20, 11600/129 до почетне тачке описа границе, тј. тромеђе кат. парц. бр. 11650/1, 11650/129 и 11600/125.

Опис границе режима заштите II степена

Режим заштите II степена се успоставља на једном локалитету под називом „Гљиве Аде Циганлије” који се цео налази на територији КО Чукарица, на деловима кат. парц. бр. 13856/25 и 13857/1.

Граница локалитета „Гљиве Аде Циганлије” почиње на тромеђи к.п бр. 13856/26, 13856/25 и 13856/20 и наставља у правцу североистока спољном границом кат. парц. број 13856/25, све до тачке са координатама X=450425 Y=4958614, одакле сече кат. парц. број 13856/25 у тачкама:

X	Y
450895	4958920
450892	4958919
450892	4958919
450885	4958916
450842	4958903
450786	4958891

X	Y
450748	4958880
450693	4958861
450638	4958834
450607	4958815
450582	4958797
450492	4958702

X	Y
450452	4958650
450440	4958634
450437	4958630

до тачке X=450895 Y=4958920, одакле наставља у правцу североистока спољном границом кат. парц. број 13856/25 до тачке са координатама X=451143 Y=4959053, одакле сече кат. парц. бр. 13856/25 и 13857/1 у тачкама:

X	Y
451910	4959546
451910	4959542
451910	4959542
451906	4959540
451906	4959540
451903	4959539
451889	4959534
451889	4959533
451884	4959531
451879	4959529
451861	4959522
451858	4959521
451850	4959518
451849	4959518
451834	4959512

X	Y
451763	4959479
451762	4959478
451721	4959459
451662	4959431
451645	4959420
451643	4959418
451553	4959357
451546	4959351
451544	4959350
451491	4959310
451458	4959285
451456	4959284
451419	4959256
451393	4959235
451380	4959225

X	Y
451379	4959224
451348	4959199
451314	4959172
451313	4959171
451306	4959166
451290	4959154
451276	4959144
451272	4959142
451258	4959132
451243	4959122
451242	4959121
451200	4959092
451192	4959086
451190	4959085

до тачке са координатама X=451910 Y=4959546, одакле наставља спољном границом кат. парц. број 13856/25 до тачке са координатама X=451994 Y=4959567, одакле наставља спољном границом у правцу југоистока до тачке са координатама X=451997 Y=4959565.

Даље граница режима заштите II степена наставља у правцу северозапада, одакле сече кат. парц. бр. 13856/25 и 13857/1 у следећим тачкама:

X	Y
452026	4959571
451999	4959566
451998	4959566
452230	4959603
452229	4959603
452229	4959603
452228	4959603

X	Y
452226	4959603
452217	4959602
452206	4959600
452172	4959596
452163	4959595
452162	4959594
452099	4959586

X	Y
452073	4959581
452071	4959581
452066	4959579
452032	4959573
452032	4959572

до тачке са координатама X=452230 Y=4959603, одакле наставља у правцу северозапада и сече кат. парц. бр. 13857/25 и 13856/25 у тачкама са координатама:

X	Y
452084	4959904
452090	4959891
452100	4959870
452102	4959866
452154	4959760
452160	4959748
452197	4959671
452203	4959659
452205	4959654
452208	4959649
452208	4959649

X	Y
452211	4959642
452211	4959642
452214	4959637
452214	4959637
452215	4959633
452215	4959633
452217	4959629
452217	4959629
452220	4959624
452220	4959624
452222	4959620

X	Y
452222	4959619
452225	4959614
452225	4959614
452225	4959613
452227	4959610
452227	4959610
452229	4959606
452229	4959606

до тачке X=452084 Y=4959904, одакле наставља спољном границом у правцу југозапада кат. парц. број 13856/25 све до тромеђе кат. парц. бр. 13856/5, 13856/25 и 13856/26. Даље иде у правцу југоистока спољном границом кат. парц. број 13856/25, све до почетне тачке описа границе локалитета 1, тј. тромеђе кат. парц. бр. 13856/26, 13856/25 и 13856/20.

Списак катастарских парцела које улазе у режим заштите III степена

КО Чукарица, Општина Чукарица: кат. парц. бр. 11600/101, 11600/122, 11600/123, 11600/124, 11600/129, 11600/130, 11600/20, 11600/21, 11600/49 (део), 11600/50, 11600/51, 11600/52, 11600/53, 11600/57, 11600/58, 11600/61, 11600/62, 11600/63, 11600/64, 11600/65, 11600/86, 11600/87, 11600/89, 11600/90, 11601/11, 11601/15, 11601/16, 11601/17, 11601/18, 11601/19, 11601/20, 11601/23, 11601/24, 11601/26, 11601/27, 11601/28 (део), 11601/29, 11601/30(део), 11601/31, 11601/32, 11601/33, 11601/34, 11601/35, 11601/36, 11601/37, 11601/38, 11601/39, 11601/40, 11601/41, 11601/42, 11601/43, 11601/45, 11601/47, 11601/48, 11601/49, 11601/50, 11601/51, 11601/52, 11601/53, 11601/54, 11601/55, 11601/56, 11601/57, 11601/58, 11601/59, 11601/60, 11616/1, 11616/2, 11617/1, 11617/2, 11618/1, 11618/2, 11619/3, 11619/4, 11619/5, 11619/6, 11619/7, 11619/8, 11619/9, 11620/3, 11620/4, 11620/5, 11620/6, 11641/1, 11641/3, 11641/4, 11641/5, 11641/6, 11641/7, 11644/1, 11644/2, 11644/3, 11645/1, 11645/2, 11648/1, 11648/2, 11648/3, 11648/4, 11648/5, 11648/6, 11648/7, 11648/8, 11648/9, 13856/10, 13856/11, 13856/12, 13856/13, 13856/14, 13856/15, 13856/17, 13856/18, 13856/19, 13856/20, 13856/21, 13856/22, 13856/23, 13856/24, 13856/25, 13856/26, 13856/27 (део), 13856/28, 13856/29,

13856/3, 13856/30, 13856/31, 13856/4, 13856/5, 13856/6, 13856/7, 13856/8, 13857/1 (део), 13857/2, 13857/3, 13857/4, 13858/1, 13858/2, 13859/2, 13859/3, 13859/4, 13859/5, 13860/1, 13860/2, 13860/3, 13861/10, 13861/11, 13861/12, 13861/13, 13861/14, 13861/15, 13861/16, 13861/17, 13861/18, 13861/19, 13861/2, 13861/20, 13861/21, 13861/22, 13861/3, 13861/5, 13861/6, 13861/9, 13862/1, 13862/10, 13862/11, 13862/13, 13862/14, 13862/16, 13862/17, 13862/18, 13862/19, 13862/2, 13862/21, 13862/23, 13862/24, 13862/25, 13862/26, 13862/27, 13862/28, 13862/5, 13862/6, 13862/7, 13862/8, 13862/9, 13863/13 (део), 13863/2, 13863/22, 13863/23, 13863/24, 13863/25, 13863/26, 13863/27, 13863/28, 13863/3, 13863/5, 13863/6, 13863/7, 13863/8, 13864/2 (део) и 13864/3.

КО Савски венац, Општина Савски венац: кат. парц. бр. 13861/7, 22610/1 и 22610/2 (део).

РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ

Забране и ограничења у оквиру дефинисаних режима заштите, осим оних које утврђује Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-други закон и 71/21) и Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС”, бр. 31/12), у оквиру Предела изузетних одлика „Ада Циганлија” јесу како следи.

У режиму заштите II степена ПИО „Ада Циганлија” **забрањују се** следећи радови и активности:

- крчење шуме у циљу изградње свих врста објеката, укључујући привремене, и монтажне објекте;
- нарушавање повољних услова за развој гљива непримереним газдовањем, које подразумева отварање шумског склопа оплодним сечама већег обима, изношење лежевине и супституција аутохтоних дрвенастих врста алохтоном;
- формирање нових шумских путева, просека и стаза кроз шумски комплекс, као и проширивање и асфалтирање постојећих, а у циљу спречавања фрагментације станишта и очувања микроклиматских услова на станишту.

У режиму II степена заштите ПИО „Ада Циганлија” **ограничавају се** следећи радови и активности:

- газдовање шумама које је ограничено на санитарну сечу, укључујући мере неге и заштите шума и мере противпожарне заштите, уз остављање посеченог дрвета на станишту;
- радове на уређењу и одржавању шумских путева, просека и стаза, као и околног простора на максимално 20 m удаљености од истих;
- неопходне хидротехничке радове;
- спровођење мера контроле и сузбијања инвазивних врста које не подразумевају употребу хемијских средстава;
- ограничenu и контролисану посету која за циљ има промоцију и презентацију природних вредности заштићеног подручја;
- строго контролисано сакупљање јестивих и лековитих врста гљива.

У режиму III степена заштите ПИО „Ада Циганлија” **забрањују се** следећи радови и активности:

- смањење процента зелених површина;
- ширење подручја под голф теренима;
- изградња трајних објеката (угоститељских, туристичких, стамбених, економских, привредних, индустријских и енергетских објеката), укључујући објекте за управљање отпадом и складишта;
- формирање нових асфалтираних саобраћајница;
- испуштање отпадних вода из стамбених и угоститељских објеката;

- неконтролисано уклањање обалне вегетације врба и топола у плавном делу Аде Циганлије, на обали Саве до одбрамбеног насипа;
- исушивање и/или пошумљавање сталних бара, попут језера Ада Сафари, као и привремених бара, односно локви и депресија, а ради потреба размножавања херпетофауне;
- супституција аутохтоних дрвенастих врста алохтоним, украсним и/или брзорастућим дрвеним врстама;
- формирање монокултура, укључујући и плантаже клонских северноамеричких топола;
- све радње и активности којима се угрожава фауна риба и ремети њихов мрест, раст, исхрана и кретање;
- непланско порибљавање и уношење алохтоних врста риба;
- привредни риболов;
- риболов у периоду ловостаја на: шуку од 1. фебруара до 31. марта; буцова од 15. априла до 15. јуна; шарана од 1. априла до 31. маја; сома од 1. маја до 15. јуна; смуђа од 1. марта до 30. априла; деверику од 15. априла до 31. маја; клена од 15. априла до 31. маја.

У режиму заштите III степена ПИО „Ада Циганлија“ ограничавају се следећи радови и активности:

- рекреативни риболов и лов аутохтоних врста риба искључиво по принципу „улови па пусти“;
 - селективни риболов у циљу спречавања развоја алохтоних врста или пренамножавања појединих врста риба;
 - планско порибљавање аутохтоним врстама риба;
 - измуљаване и одржавање Савског и таложног језера, без нарушавања еколошке стабилност ових водних тела и угрожавања акватичких организама;
 - измуљаване и одржавање барских станишта на простору Аде Сафари, уз обнову и очување природне барске ефемерне вегетације и обалне вегетације врба и топола;
 - измуљаване и одржавање Чукаричког рукавца;
 - мере санације свих облика загађења површинских и подземних вода и земљишта;
 - одржавање и реконструкција свих насипа и рени бунара у циљу очувања њихових постојећих функција;
 - уређење објеката за потребе унапређења и презентације заштићеног подручја;
 - одржавање и ревитализација аутохтоне вегетације, пре свега плавних шума врба и топола уз реку Саву;
 - механичко уклањање инвазивних алохтоних врста биљака;
 - постављање мањих и привремених објеката туристичке и угоститељске инфраструктуре;
 - одрживе видове туризма који за циљ имају промоцију и презентацију природних вредности;
 - доградњу, реконструкцију и одржавање постојећих објеката, пре свега за потребе презентације заштићеног подручја;
- доградњу, реконструкцију и одржавање постојећих објеката комуналне инфраструктуре.